

Terugblik 2020

iCOV, april 2021

iCOV

Terugblik 2020

Voor geen enkele organisatie was 2020 ‘business as usual.’ Uiteraard ook niet voor de infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV). Ondanks de ongebruikelijke omstandigheden is veel energie gestoken in de doorontwikkeling van verschillende facetten van het samenwerkingsverband. Een overzicht.

Externe ontwikkelingen

De Wet Gegevensverwerking Samenwerkingsverbanden (WGS) is in december 2020 aangenomen. Deze wet kan grote gevolgen hebben voor het delen van informatie tussen overheidspartners, bijvoorbeeld in de pre-verdenkingsfase. De wet zorgt ervoor dat er meer duidelijkheid is over wat er wel en niet mag. iCOV heeft in 2020 tijd gestoken om het ministerie van Justitie & Veiligheid van informatie te voorzien over hoe dit juridisch, technisch en organisatorisch het beste kan worden geregeld.

Tegelijkertijd speelde de Toeslagenaffaire. iCOV heeft hierbij zelf geen betrokkenheid gehad, maar gesprekken over het delen van informatie tussen overheidspartners werden hierdoor wel beïnvloed. Daarnaast was het Multidisciplinair Interventie Team (MIT) in oprichting en speelde de vraag in hoeverre iCOV dit zou kunnen faciliteren bij het opsporen van crimineel vermogen. Deze externe ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat de overheidspartners in iCOV met elkaar in gesprek zijn gegaan over de strategische koers van het samenwerkingsverband. De verwachting is dat deze gesprekken in de loop van 2021 zijn afgerond.

Groei rapportages

Wat in ieder geval vaststaat, is dat de rapportages van iCOV staan als ‘een huis’. Het gebruik ervan wordt door alle partnerorganisaties ondersteund. Het aantal verstrekte rapportages is dan ook opnieuw gegroeid ten opzichte van voorgaande jaren. Wel is de stijging minder hoog, hetgeen waarschijnlijk komt door de Coronamaatregelen.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
iRVI	1.587	2.641	4.511	5.957	7.814	12.711	14.500
iRR	278	358	546	746	833	1.719	1.647
iRT ¹	11	17	11	12	24	24	3
Totaal	1.876	3.016	5.068	6.714	8.671	14.454	16.150

Er was wel een opvallende groei in het aantal aanvragen te zien bij de partners FIU en iSZW. Deze organisaties werken intensief samen met FIOD om misbruik van Coronasteunmaatregelen op te sporen. De rapportages van iCOV hebben daarbij voor versnelling gezorgd omdat de iCOV Rapportages Vermogen en Inkomen (iRVI) direct zicht boden op opvallende ontwikkelingen in bedrijfscijfers.

Data-architectuur

Het meest 'onzichtbare' onderdeel van iCOV is de ict-architectuur. Het beheren, ondersteunen en updaten van databases en applicaties is essentieel. Deze werkzaamheden hangen bovendien nauw samen met wat er juridisch toegestaan is op het gebied van informatiedeling. Het is dan ook logisch dat een groot deel van de beschikbare tijd bij iCOV wordt gebruikt om deze werkzaamheden volgens de AVG-richtlijnen uit te voeren. Hierbij gelden uiteraard de hoogst denkbare veiligheidseisen.

Productontwikkeling

Tegelijkertijd is hard gewerkt aan doorontwikkeling van bestaande producten. Denk hierbij aan de volledig vernieuwde iRVI en het steviger beveiligde Portaal. Beide zijn begin 2021 op een webinar gepresenteerd. Nu is het ook mogelijk gemaakt om rapportages in XML aan te leveren zodat aanvragers de informatie direct kunnen inladen in de eigen systemen. Daarnaast zijn er analyses gedaan op nieuwe datasets van het Handelsregister en het Kadaster. Het lijkt een vanzelfsprekendheid om deze informatie in de rapportages van iCOV te laten landen. Maar gezien de complexiteit en de omvang van deze datasets heeft het een flink beslag gelegd op de analysecapaciteit van het samenwerkingsverband.

Innovatie

Is er sprake van financieel-economische verwevenheid tussen netwerken van bedrijven en bestuurders die door markttoezichthouders als

¹ De iRT kon in 2020 maar heel beperkt verstrekt worden vanwege het actualiseren van de indicatoren

risicoverhogend wordt gezien? Er is een nieuwe systematiek toegepast die meer en andere inzichten biedt in risico's op belangenverstremgeling, kartelvorming of het collectief benadelen van consumenten. De nieuwe methodiek heeft aangetoond dat die verwevenheid inderdaad waarneembaar is en hoe deze verwevenheid zich 'gedraagt'. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een concept voor een nieuwe rapportage die juridisch getoetst zal worden in 2021.

Daarnaast is gewerkt aan een applicatie die de onderlinge verbanden tussen verschillende rechtspersonen in beeld brengt. Dit helpt overheidspartijen om sneller te doorzien hoe belasting wordt ontdoken of via welke wegen fraude of corruptie plaatsvindt.

Wetenschap

In 2020 is een project gestart om criminologische kenmerken te abstraheren uit casuïstiek. Het ging daarbij om casuïstiek over fraude met Coronasteunmaatregelen. Geanonimiseerde iRVI's en iRR's zijn geanalyseerd om zo nieuwe kenmerken op te sporen zodat deze kunnen worden gebruikt bij de selectie van nieuwe casussen. Daarnaast is er verder gewerkt aan een onderzoek op de aard en gedragingen van rechtspersonen in criminele netwerken.

Juridische Zaken

Een samenwerkingsverband heeft te maken met verschillende typen wetgeving: strafrecht, bestuursrecht, fiscaal recht, privacy wetgeving... De leden van de Rechtmatigheidscommissie hebben maandelijks besproken welke wetgeving grondslag biedt voor bepaalde doorontwikkelingen. Dit zag bijvoorbeeld op de mogelijkheden van het gebruik van Open Source Intelligence (OSINT) door het samenwerkingsverband. Ook is de interactieve iRVI en het nieuwe Portaal juridisch beoordeeld. Daarnaast is er veel juridisch 'handwerk' verricht om het mogelijk te maken dat het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) weer rapportages kon aanvragen. Vanaf 1 januari 2020 werd namelijk nieuwe wetgeving effectief waardoor moest worden bekeken of het CJIB nog wel een grondslag had om informatie in te zien. Dit bleek wel degelijk het geval.

Communicatie

In 2020 heeft iCOV een nieuwe publieke website gelanceerd en is gestart met de uitgave van een (tweemaandelijks) nieuwsbrief voor stakeholders en aanvragers van rapportages. Daarnaast is er tijd gestoken in de voorbereiding van een/het webinar en de evaluatie van Nederland door de FATF (Financial Action Task Force). Deze evaluatie is echter vanwege de Coronamaatregelen uitgesteld tot/verschoven naar november 2021. Daarnaast heeft iCOV gewerkt aan het actualiseren van informatie over haar werkzaamheden, zodat vragen vanuit pers en publiek zo goed mogelijk kunnen worden beantwoord.

